

Natalije Něudačiny Autorský styl v animovaných filmech Alexandra Petrova

Natalie Něudačina si pro svou závěrečnou práci zvolila analýzu animovaných filmů Alexandra Petrova, konkrétně snímků *Kráva*, *Sen směšného člověka*, *Stařec a moře*, *Rusalka* a *Má láska*), respektive postižení autorského stylu tohoto tvůrce. Petrovova tvorba z osmdesátých a devadesátých let je v českém prostředí prakticky neznámá a i ve světovém kontextu nezpracovaná (a to i přesto, že se Petrov věnuje poměrně vzácné metodě tzv. totální animace, ožívování olejomalby na skle). Už tedy samotná volba tématu je původní a hodnotná.

Autorku v textu zajímá zejména to, čím je Petrovův přístup k animované tvorbě specifický a jaká pojmů, ať již na narativní, motivické či stylové rovině, lze najít napříč jeho tvorbou. Volí proto neoformalistickou analýzu, což ji dovoluje jednak se přiblížit samotným filmům a detailně rozebrat jejich výstavbu, jednak neztratit ze zřetele celek tvorby a zasadit ho do širšího (historického) kontextu animovaného filmu. Oceňuji, že si je Něudačina vědoma toho, že neoformalistický přístup není možné jen tak jednoduše použít na rozbor animovaného filmu. Proto jej nejprve problematizuje, modifikuje jeho nástroje pro potřeby animované tvorby a aniž by čtenáře zahrnula nadbytečně rozsáhlým popisem teoretického pozadí, volí prvky, postupy a pojmy, které pro ni budou dále potřebné a využitelné. Výstupem tak není „pouze“ analýza děl vybraného tvůrce, ani jeho monografie, ale i obecnější úvaha o možnostech aplikace přístupu, jenž vychází z hraného fikčního filmu (ideálně hollywoodského stylu) na krátké formáty vytvořené animační technikou.

Další oceněníhodnou částí práce je pak kulturně-historický kontext práce, který rovněž není pouhou kompilací textů o dějinách animovaného filmu v Sovětském svazu v době politické a společenské transformace (ač i to by bylo pro české prostředí přínosné). Autorka však historickou část propojila s velmi nosnou typologií Natalje Krivulji, která na základě obsáhlého vzorku ruských animovaných snímků definovala možnosti autorského přístupu. Jedním z těchto proudů je pak přístup podobensko-mnemonický, kam Natalije zařazuje i Petrova. Už samotné ukotvení animátora v této tvůrčí linii je určitým klíčem k hledání dominanty Petrovových filmů a k uchopení specifík jeho stylu.

Po teoretickém úvodu následuje detailní analýza jednotlivých filmů, která je přesná, dostatečně konkrétní a vypovídající, obsahuje dílčí závěry a průběžná usouvztažnění k celku práce. Dominantním principem Petrovovy tvorby se na základě rozborů ukazuje neustálé kolísání mezi světem fikční skutečnosti a snu, jež ovlivňuje i užívání jednotlivých stylových prostředků. Práce nezůstává uzavřená v prostoru filmů samotných, ale sympaticky se otevírá i intermediálnímu a intertextuálnímu přístupu – a to ve velmi vydařené kapitole srovnávající Petrovovu tvorbu s malbou ruských mistrů. Poučenost dějinami ruského malířství tak posouvá práci do další roviny a obohacuje ji o nové kulturní a umělecké kontexty.

Na předkládané práci si cením zejména osobního zaujetí autorky – text nepůsobí oním strohým, suchým a mechanickým dojmem, který bohužel někdy doprovází neoformalistickou analýzu. Naopak – Natálie při sledování jednotlivých formálních prostředků nikdy nezapomíná na celek, neomezuje se na izolované filmové prostředky či jednotlivé oblasti analýzy, ale naopak velmi citlivě přistupuje i k estetické stránce jednotlivých pohyblivých obrazů, má smysl pro výtvarné hodnoty filmu, figuraci, perspektivu i atmosféru obrazů. Její práce je čtivá, jazykově vytríbená, smysluplně strukturovaná, studentka prokazuje schopnosti aplikace teoretických textů na konkrétní materiál a volbu relevantní literatury. Natálie Něudčina byla v průběhu psaní velice naslouchavá, svědomitá, pilná a zdá se, že do psaní skutečně ponořená. Jsem ráda, že jsem mohla tuto práci vést, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

V Praze dne 24. ledna 2016.

PhDr. Kateřina Svatoňová, Ph.D.